

Az ágazatot érintő nehézségek ellenére tavaly is pozitív eredményeket ért el a haltermelők. Figyelemre méltó, hogy a 10 évvel ezelőtti tőterülethez képest 2018-ban 9,2 százalékkal nagyobb területen folyt gazdálkodás.

Budapesttől 35, Tatabányától 25 kilométerre fekszik a bicskei tógazdaság, amelynek tulajdonosai és üzemeltetői Ditrói József és fia, Ditrói Balázs. Az Édesvíz 2001 Kft. üzemelteti a bicskei (100-as út menti) és a tatabányai Galambász-horgásztavakat.

Gazdag, egész napos programmal rendezői meg a MA-HAL és a Ráckevei-Duna-ági Horgászszövetség, a MA-HAL 45. országos halfőző versenyét. A rendezvény fővédnöke dr. Nagy István agrárminiszter.

A Magyar Mezőgazdaság melléklete

XX. évfolyam
2019. augusztus

Halászati Lapok

Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet Lapja | Szerkeszti: Szerkesztő Bizottság | Felelős szerkesztő: Hajtun György
Ez a lapszám az Agrárminisztérium és a MOHOSZ támogatásával készült.

MOHOSZ: jelentős szervezeti változások

Újabb találkozásunk alkalmával új névjeggyel fogadott dr. Dérer István. Az áll rajta, hogy MOHOSZ Országos Horgászszervezeti Szolgáltató Központ, főigazgató. Már a névjegyéből is kiolvasható, hogy újabb jelentős szervezeti változásokat hajtott végre a szövetségben – de nem minden előzmény nélkül. Az Agrárminisztériumtól kapott, közfeladatokról szóló felhatalmazás hatályba lépésével a horgászszövetségben az érdekképviseleti és a sportcélú feladatokat különválasztották a közfeladatok ellátásától.

• Főigazgató úr, mielőtt új beosztásról beszélünk, szóljunk arról, hogy korábban címzetes egyetemi tanári kinevezést kapott a Szent István Egyetemről. Ma is tanít, tart előadásokat?

– 2000-től vagyok óraadó a felsőoktatásban, de tantárgyi fókuszom eddig döntően az eddigi hivatásomból táplálkozott. Viszont való igaz, hogy a Gazdasági Tanácsban betöltött korábbi múltam után, az Urbányi Béla professzor által irányított Halgazdálkodási Tanszék javaslatára tavaly kiüntetett az egyetem ezzel a címmel, ami nagy megtiszteltetés és számomra. Ha már megkaptam, akkor a cím kötelez, így továbbra is tervezem, hogy előadásokat tartok az egyetemen. De a jövőbe is nézünk, mert nagy tervek szövegetünk: középtávon szeretnénk egy komplex, halgazdálkodási fókuszú másoddiplomás képzést indítani a Debreceni Egyetemen karöltve, vagyis az akkreditált képzést közösen, mindkét egyetemen folytatnánk. A szakon a halgazdálkodás szélesebb körű értelmezéséről lenne szó. Például fontos volna a kiterjesztése a horgászturizmus irányába, ötvözve a közgazdaságtan és a vezetéstudomány témakörökben tartott előadásokkal. A szakon szerzett diplomával horgászszervezeti vezetőként is dolgozhatnak a sikeres vizsgázók.

• Miért van szükség egy horgászszervezeti vezető diplomára?

– Ha megnézzük azt a szerteágazó feladatokat, amiket egy nagyobb horgászvízen el kell látni – a legtöbb esetben állami

vízen és állami halvagyon kezeléséről van szó –, nagyon sokirányú kompetenciára van szükség, és bizonyos vízterületnagyság már professzionális kezelést igényel. Bizonyos szintű dolgokat közösségi, társadalmi munkával el lehet látni, de van, ahol már akkora a felelősség, hogy az a választott vagy kinevezett vezetőtől szakirányú ismereteket követel. Abban gondolkodunk, hogy lehetőleg csomagban kapja meg a hallgató a tananyagot. Ez azt jelenti, hogy halgazdálkodási, horgászturisztikai, pénzügyi, szervezéseméleti ismeretanyagot adnánk a képzés keretében, ami alkalmassá teszi vezetőként, sőt a közvetlen utánpótlását is arra, hogy ezeket a feladatokat nagy hozzáadott értékkel lássa el a horgászok és horgászturisták érdekében.

• Gratulálók a tervükhöz, mert nagy úrt tölthetnek be ezzel a képzési formával.

– Az élet már régen igazolta, hogy aki a horgásztatással, egy nagyobb természetes víz halgazdálkodásával, horgászturizmusával foglalkozik, és valóban jól akarja csinálni, ez ugyanolyan szakma, mint egy cég irányítása. Nagyon sok fiatal területi tagszövetségi vezetőnk van, akik több diplomával rendelkeznek, és ők is látják, hogy milyen szerteágazó ismeretrendszer szükséges egy tagszövetség vagy egy nagyobb vízhasznosító egyesület eredményes működtetéséhez. Van, aki a közigazgatásból jött, van, aki halas szakirányú mezőgazdasági végzettségére építette a pénzügyi és szervezéseméleti ismereteket. Különböző alapokból próbá-

Dérer István főigazgató

lunk szintetizálni, és középtávon az összes területi tagszövetségnél, nagyobb vízhasznosítónál szeretnénk eljutni oda, hogy professzionális, horgászbarát vezetésük legyen.

• Hogyan illeszkedik ez az elképzelés abba a folyamatba, amit a MOHOSZ néhány évvel ezelőtt elindított, nevezetesen, hogy fokozatosan új szervezeti struktúrát kell kialakítani?

– A MOHOSZ-nak jelenleg 26 tagszövetsége, számos speciális jogállású tagja, saját gazdasági társasága, továbbá több mint 1100 egyesülete, 1200 aktív értékesítési pontja van, és a közelmúltban már átléptük a félmillió „álmohatárt” a regisztrált horgászok létszámát tekintve. Egységesülni kell, és szolgáltatni. Mi mindig felülről, magunkon kezdjük a változtatásokat, így a választmány egyhangú döntése alapján február 1-jén átalakult a MOHOSZ központi ügyviteli struktúrája. A hárompólusú feladatellátáshoz alkalmazkodva átalakítottuk az alapszabályt. Az egyik pólus, az alap a klasszikus érdekképviselet, érdekvédelem, a másik a teljesen más jogszabályi környezethez, felügyelethez tartozó országos sportági szakszövetségi működés – több mint kétezer igazolt sportolóval –, míg a harmadik „láb” az, amit több éves elő-

► készítés után most megkaptunk az Agrárminisztériumtól. E csomag 24 közfeladat ellátására, koordinációjára, finanszírozására kötelez, egyben jogosít bennünket. A három területet egybegyűrtük, és az operatív irányításra – a korábbi szövetségi iroda átalakításával – létrehoztuk az Országos Horgászszervezeti Szolgáltató Központot (OHSZK), amelynek vezetésével, a választmány támogatása mellett, *Szűcs Lajos* elnök úr engem bízott meg. Az OHSZK jellemzően szakmai alapon elkülönülő osztályokra és más elnevezésű egységekre tagozódik, mert a feladatokat így lehet jól megszervezni. Ezekkel az egységekkel működnek majd együtt a különböző horgászszervezeteink, így a tagszövetségeink és azok tagegyesületei, a speciális jogállású tagjaink, továbbá a választott testületek, bizottságok, vagy éppen a horgászsport szakágak is. A tagegyesületekhez tartoznak még azok a szolgáltatási pontok, melyek például a regisztrációt, a horgászkartya-igénylést, az állami horgászokmányok és a területi jegyek értékesítését végzik. Talán ebből is látszik, hogy eléggé szerteágazó a tevékenységünk mellett a szervezetünk is. Egységes elemek kellene az egységes működéshez, ezért az ősz egyik nagy feladata a minta-alapszabályok elkészítése lesz.

• **Személyes kérdés: mennyiben változott meg az élete?**

– Az életem már akkor megváltozott, amikor 2014-ben, a tisztújítás során *Szűcs Lajos* elnöknek, jómagamat az egyik alelnöknek választott a „parlamentünk”, azaz a választmány, ami a legfőbb, több mint száz

elértük azt a költségvetési és felelősségi nagyságrendet, amely már nem bírta el a „társadalmi munkát”, és az időhiány bizony a családnál is jelentkezett, így döntési helyzetbe kerültem. A közfeladatok ellátása, és az új rendszer kialakítása egy komplex szakmai, és szervezési tevékenység, amelyet kizárólag megfelelő jogszabályi és szervezeti környezetben lehet elvégezni. Mivel részese voltam a lehetőség „kiharcolásának”, ugyanez igaz lesz a felelősségre is, hogy bebizonyítsuk, hogy jól döntött a kormány és az Agrárminisztérium a horgászok és a horgászat jövőjéről Magyarországon. Nálam az egészségbiztosítás tekintetében a munkából lett szakma, majd a szakmából hivatás. Most helyet cserélt a két tevékenység, így a korábbi hivatásom a háttérbe szorult, és az egészségügyben, szándékaim szerint, és persze igény esetén szakértőként leszek továbbra is jelen. Itt, a horgászatban pedig már régen azon kaptam magam, hogy a hobbiból jött a munka, végül egy újabb hivatás, miközben egyre kevesebb időm maradt a horgászásra. S ott van még a számomra a kiindulást jelentő Maconkai-tórendszer, vagy az egyetemi oktatás, így az ember tényleg nem unatkozik. De ahogy a mondás tartja: teher alatt nő a pálma. S amíg az ember az adott feladatban megtalálja a motivációt, a szépséget, addig szerintem azt tiszta szívvel, hideg fejjel, és tényleg teljes erőbedobással érdemes csak csinálni.

• **Mi a motiváció a főigazgatói posztban?**

– Sokan tudják, hogy én elég régóta és elég sokat küzdöttem azért, hogy a MO-

S ha már elértük a célunkat, akkor kötelességünk jól strukturált, átlátható, dinamikus szervezetet kiépíteni, amely nem „csak” a horgászoknak tesz jót, és nem „csak” értük dolgozik, hanem társadalmilag is hasznos feladatot lát el. Maga a feladat a motiváció, például környezetünk védelme, fejlesztése, vagy több ezer gyermek táboroztatása túlmutat a szűken vett horgászterdeken, miként a versenyhorgászok világraszóló eredményei is. Mindezek társadalmi értékek is. Mindig is szerettem alkotni munkát végezni. S ha erre a feladatra ismét az alapoktól építhetünk, építhetünk fel egy szervezeti struktúrát – ráadásul remek munkatársakkal –, az szintén további motivációt ad.

• **Milyen nehézségekkel kellett megküzdeniük?**

– Igazság szerint, ha körbenézünk a hasonló tevékenységekre alapozott szervezeti megoldások között – gondolok itt például különösen a kamarákra vagy a sportszövetségekre –, akkor nekünk az elmúlt egy-két évben egy atipikus, köztes, de számunkra viszont járható utat kellett meg-, vagy inkább feltalálnunk. Nincs Magyarországon még egy olyan szervezet, ahol az említett hármas pólus így egyben megtalálható. Tisztán érdekképviseletként nem tudtuk volna a feladatokat elvégezni és elvégeztetni, de ötvözni próbáltuk a társadalmi szervezetek parlamentarizmusát egy jó közgazgatási attitűddel, és továbbra is közösen fogjuk eldönteni a főbb irányokat. Az irányokhoz pedig hozzá tudjuk rendelni a forrásokat, és így elég hatékonyan fel tudunk lépni azokkal szemben, akik nem teljesítik a kormány, az Agrárminisztérium, és a MOHOSZ választmánya által elvárt célokat, mert közösen kell előre mennünk. Az állami forrás esetében nem tehetjük meg, hogy az elosztása ne átlátható módon történjen, mert azt jól és hatékonyan kell felhasználnunk. Lehet mondani, hogy a MOHOSZ részben központosította a rendszert, centralizálta az erőteret, de az a valós helyzet, hogy több száz civil szervezeti pontra nem lehetett volna felosztani a közfeladatok elvégzését, mert egyrészt az nem költséghatékony, másrészt nem mindenhol adott a szakmai, infrastrukturális háttér. Reformot hajtunk végre, s a reform nem csak változtatás, hanem egy hosszabb folyamat, s ebben a folyamatban sajnos elkerülhetetlen, hogy ne legyenek áldozatok is. Van azonban egy fokmérő: az áldozatok között vannak vétkesek és vétkesek. Ezt a két kört világosan el kell különíteni, mert a vétkes vesztes lehet, hogy pórul jár, de a vétkes vesztes nem szabad hagyni, elveszni, és a reformot végrehajtónak kötelessége lehetővé tenni a számukra a felzárkózást, a rendszerbe való beilleszkedést. Fontos, hogy az egész magyar horgásztársadalom

főből álló horgászszervezeti döntéshozó testület. Gyorsan összecsiszolódtunk, majd pár hónapra rá – innen az elnökhelyettesi címhasználat – úgy alakult, hogy át kellett vennem az operatív irányítást is. Majd sorban jöttek az egyenként is komoly kihívást jelentő feladatok, a többlépcsős szervezeti átalakítás, végül, a közös horgászszervezeti munka eredményeit érzékelve, annak egyfajta elismeréseként is, egyes közfeladatok átadása. Ekkorra a központi szervezetben

HOSZ a sok-sok éves kényszerű, vagy helyesebben inkább tényszerű lemaradást behozva érdemben átalakuljon, és az ország legnagyobb hálózatos civil szervezeteként végre megkapja méltó helyét a társadalomban. A már elmondottakon túl jó érzés, hogy a koncepció bemutatása, és kormányzati elfogadása után ebben sok-sok segítséget kaptunk a minisztériumi munkatársaktól a közméltóságokig, s ami legalább ilyen fontos, a horgászoktól a horgászvezetőkhöz.

érezze, hogy előre megyünk, és nem hátra, s lássa, hogy a megtett lépéseknek, az eredményeknek további pozitív közjogi, költségvetési következményei vannak, lesznek.

• **Azzal, hogy a MOHOSZ átvette az állami tulajdonú természetes vizek hasznosítási jogát, azzal a felelőséget is magára vette.**

– Így igaz, s nem 2030-ig, hanem jóval korábban kell egyértelműen bizonyítani, hogy a kormány jól döntött. Mi az alaphelyzet? Egy hektár vízterületet maximum három ezer forint éves díjért horgászati, horgászturisztikai hasznosításra megkaphat egy felelős horgászszervezet, és e mellé végül még az állami horgászjegy bevételeket is „visszaadta” a jogalkotó. Minden relatív, de az a feladatunk, hogy az állami tulajdont, e vizek jó állapotát, benne az őshonos halállományt megőrizzük, s ennek érdekében tevékenykedjünk. Próbáljuk felhívni a figyelmet arra is, hogy e vizeken halgazdálkodási fókuszról mire van még szükség. Legyen az egy hallépcső kiépítése a Felső-Tiszán, vagy akár a Ráckevei-Duna-ág komplex rehabilitációja, mindez projektenként milliárdokat igényel, amihez a helyi érdekelteknek nincs elég anyagi ereje. De a társadalmi súlyunk már alkalmassá tesz bennünket arra, hogy az érintettek figyelmét a problémákra irányítsuk, velük együttműködjünk, és így az értékeinket közösen megóvjuk. S ha egy gigaberuházás tényleg megindul, akkor ott érvényre kell juttatni a természetvédelem, a horgászat, a haltermelés, a turisztika olyan szinergiáját, ami mindenkit legalább egy kicsit előre visz. Ez sziszifuszi feladat, mert több mint kétezer halgazdálkodási vízterületről beszélünk, több tízezer kilométer partszakaszról, és több mint 160 ezer hektár vízfelületről. Soha véget nem érő történet, de ez benne a szép...

• **Érzik-e a felelőséget az „alvégeken” is?**

– Egy reform elfogadtatása legalább akora munka, mint a megvalósítása. Büszke vagyok arra, hogy az elmúlt időszakban a választmány olyan döntéseket is meghozott, amellyel a horgászszervezetek önmagukat is korlátozták. Ennek nem a félelem az oka, hanem a döntéshozók felismerték, hogy milyen áldozatokat kell hozni a jövő, egy jó cél elérése érdekében. Ami az Ön által is fogalmazott alvéget illeti, alelnöktársaimmal együtt sok tagszövetségi közgyűlésen vettünk részt, s ha ott őszintén megbeszéltük, hogy miről van szó, mit akarunk elérni, s ez milyen áldozatokkal jár, és mi a végén a nyereség, akkor sok őszinte támogatóra találtunk, nem érdekemberekre. Az egyesületekhez pedig döntően az adott tagszövetségnek, annak vezetőinek kell továbbítani az elmondottakat, az eseménye-

ket. Nagyon sokat léptünk előre az elmúlt hónapokban a szervezeti kommunikációban is. Arra pedig közösen is nagyon büszkék lehetünk, hogy a Magyar Horgászkar-tya kiadásával egy civil szervezet egy banki akvizícióval egyenértékű tettet hajtott végre, s egy valóban hiteles állami adatbázist épített ki.

• **Kapnak is érte hideget-meleget...**

– Való igaz, de ezzel együtt folyamatosan tovább nő a létszámunk, és kifehéritetjük az állami és a tagsági nyilvántartást is. Ez fontos, mert ma már a horgászat mérhetővé, s e mellett egyfajta rekreációs tevékenységgé, aktív és természetközeli családi eseménnyé vált, s már egyáltalán nem a régi sztereotípiaként a gumicsizmás, sörösüveges, magányos férfiak menedéke. Engedje meg, hogy a horgászkar-tya adatkezelését ért vádakkal kapcsolatban elmondjam, hogy az adatvédelmi hatóság az adatbázisunk kialakítását, megmaradását soha nem támadta. Kizárólag arról van szó, hogy mi lesz az adókar-tya képekkel, az adószámok a személyi nyilvántartásban való rögzítésével. A megoldást az induláskor egyeztetjük a minisztériumokkal, a hatóságokkal, s a NAV külön

közleményben üdvözölte a megoldást. Így úgy gondolom, felelősen jártunk el. A horgászok is külön nyilatkoztak arról, hogy a MOHOSZ nyilvántarthatja az adószámokat, mellyel – magunk közt szólva – egy idegen nem igazán tud mit kezdeni. Az adatvédelmi rendszerünket is megvizsgálták, és csak jelezném, hogy a több mint félmillió ügyféltől – legjobb tudomásom szerint – eddig négy helyre mindössze hat adatvédelmi kifogás érkezett. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság jelenleg augusztus 31-éig adott haladékokat, hogy egy mindenki számára elfogadható megoldást találjunk ki az adatok kezelésére. Az Agrárminisztérium partner abban is, hogy akár egy törvénymódosítással az adóazonosító jel kezelésére jogosítsa fel a MOHOSZ-t. A horgászok érdekében is bízom a mielőbbi, kompromisszumos, és végleges eredmény megszületésében. A horgászkar-tya egyébként már most is több, mint egy egyszerű igazolvány, mert tartalmaz balasztbiztosítást, telekommunikációs kedvezményt, és ez a kör bővílni fog. Sokan a bajban, vagy éppen a számlájukat figyelve a gyakorlatban jöttek rá az elmúlt hónapokban arra, hogy az együttműködésért cserébe valóban adni is szeretnénk...

• **A tógazdaságoknál is nagy gondot, sok pénzt fordítanak arra, hogy valódi családi esemény legyen a horgászat, s itt jól találkozik a két szektor érdeke.**

– Az élet megmutatta, hogy mennyire átjárható a két szektor, és azt is, hogy együttműködésre vagyunk itélve. Csak a tavaszi halpiaci anomáliát említem, amikor egy komoly intervenció felvásárlást tudunk a már meglévő jogkörünkben végrehajtani, ami eddig példátlan volt a magyar halpiacon. Ez előrevetíti azt is, hogy nem csak a horgászscélú halellátás a fontos,

hanem az is, hogy közösen értessük meg a teljes társadalommal, hogy a hal egészséges táplálék. Ha megtanítjuk az embereket arra, hogyan kell a minőséget felismerni, és jól feldolgozni a halat – szerintem ez a kulcsa mindennek – akkor a hazai halfogyasztás mértéke jelentősen tovább növelhető. A halfogyasztási szokásainkon lépésről-lépésre változtatni kell, amihez az is szükséges, hogy a feldolgozottsági szint is emelkedjen. Ugyanakkor a MOHOSZ és a MA-HAL közös felelősége, hogy jó minőségű hallal lássuk el a fogyasztókat, a horgászokat. A Minőségi Magyar Hal védjegyet fel kell éleszteni a jelenlegi hibernált állapotából, mert ez jó, életre való gondolat. A jelenlegi haltermelési struktúrával el tudjuk látni az egész magyar piacot, s arra kell energiát fordítani, hogy jó minőséget állítsunk elő. Ez win-win helyzetet teremthet, amit a 2020 utáni támogatási politika változása is elősegíthet. Egyébként hadd áruljam el, hogy 2021-ben a horgászat és halgazdálkodás tematikáját is érintő Vadászati Világkiállítás kapcsán tervezzük, hogy megrendezzünk egy konferenciát, aminek az a címe, hogy „Magyarok a világ halgazdálkodásában”. Szeretném, ha minden olyan ország képviselője is eljönne, ahol magyaroiktól tanultak

► meg az édesvízi halgazdálkodást, így tiszteltet adózhatunk a nagy elődöknek. S ha már a 2020 utáni támogatási ciklust említettem: remélem, hogy kijavítják a rendszer hibáit, és mondjuk, nem kell egy társadalmi szervezetnek példátlan módon 50 százalékos önrészt vállalnia, ha az állami tulajdonon egy non-profit beruházáshoz támogatást pályázik.

• Sok vagy kevés a közfeladatok el-látásához biztosított pénz, a jelenleg megközelítőleg évi 1 milliárd forint?

– Jó a kérdése, nehéz rá a válasz is. Ha azt nézzük, hogy évekig szinte nulla támogatást kaptak a horgászszervezetek, akkor nagyon sok ez a pénz. Ha azt nézzük, hogy az elmúlt 3-4 évben már több százmillió forintos támogatást sikerült elérnünk, még mindig igen jelentős, mintegy háromszoros forrásnövekményről beszélünk. De ha azt vizsgáljuk, hogy hány helyen, és milyen célokra kell, kellene fordítani a pénzt, akkor viszont mindenre tény, hogy kevés. Egy-egy nagy vízügyi-, vagy nemzeti parki, erdőgazdasági hálózatos turisztikai fejlesztés akár tíz-húsz milliárd forintba kerül, amihez mi e nagyságrenddel csak közreműködő szakmai partnerek lehetünk. A horgászok befizetéseiből bölcsen visszaadott pénz arra viszont biztosan elég, hogy a több, mint félmillió ember szórakozása érdekében érdemben megmozgassa majd a rendszert, és egy új típusú, feladatorientált finanszírozást indítunk el ennek a forrásnak a segítségével. A terveink szerint a valódi, mérhető teljesítmény fog számítani, és bárki betekinthet abba, hogy ki és mire használta fel a kapott támogatást. A horgász a lábával szavaz, oda megy, ahol kap is valamit, és családjával, barátaival együtt jól érzi magát. Így a forrás nagyságrendjén szerintem, messze túlmutat, hogy az eszköszrendszerünkkel milyen változást érünk el a horgásztársadalom egészében, ideértve a közgondolkodás változását is.

• Végezetül, milyen jövőképet rajzol fel a magyar horgászmozgalom számára?

– Roppant izgalmas időszakot élünk, és még hasonló 2-3 év áll előttünk. Egy komplex, integrált rendszer újabb és újabb elemeit építjük majd be a napi gyakorlatba, hogy a komplex ügyvitelt kiszolgáljuk a horgászszervezeteknél. El fogunk oda jutni, hogy a teljes okmányaletta on-line vásárlása mellett úgy meg lehet újítani egy éves tagságot, hogy nem kell bemenni az egyesülethez, hanem mindez otthonról elintézhető. Magas fokú digitalizációt valószínűleg meg, hogy legyen több idő a horgászatra. Azt szeretnénk elérni, ha lassan minden a horgász azt érezné, hogy ez a rendszer tényleg értük van.

HAJTUN GYÖRGY

Jól teljesített 2018-ban is a halászati ágazat

Az ágazatot érintő nehézségek ellenére tavaly is pozitív eredményeket értek el a haltermelők. Az Agrárgazdasági Kutató Intézethez (május 1-je óta NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet) beérkezett és feldolgozott adatok összesítése alapján a halastó művelési ágban 29 761 hektár tóterület volt nyilvántartva, amiből 26 473 hektáron folytattak haltermelést.

Figyelemre méltó, hogy a 10 évvel ezelőtti tóterülethez képest 2018-ban 9,2 százalékkal nagyobb területen folyt gazdálkodás. Ugyanakkor tényként kezelendő, hogy amíg 2007-ben 40 hektár új halastavat létesítettek a gazdák, addig 11 évre rá csak 24 hektár új halastó épült – de 227 hektár tóterületet rekonstruáltak az országban. Ennek a visszaesésnek továbbra is az az oka, hogy egy új halastó létesítésének költsége egyre nagyobb, és a megtérülési idő is több év. Ezért a gazdálkodók inkább a termelés határfokát javítják a tófelület növelése helyett, és inkább rekonstruálják a tavakat. Ugyanakkor a számokból arra is következtetni lehet, hogy az ágazatnak elegendő ekkora tóterületen a piacra való termelés, és ezt tudják gazdaságosan fenntartani.

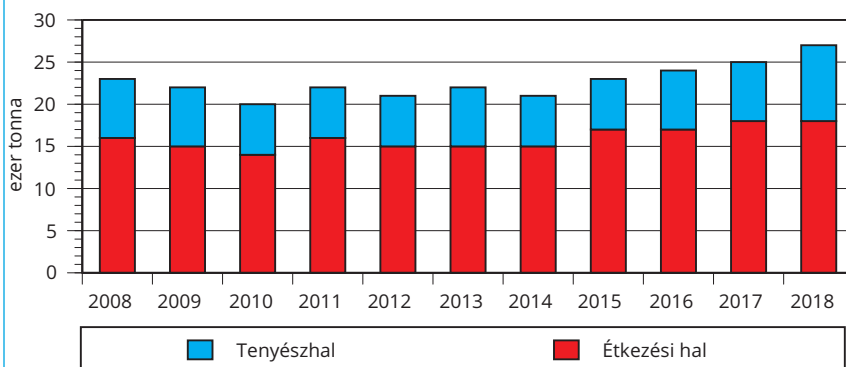
A hazai halászati ágazat évek óta nagy kihívások előtt áll. Gondoljunk csak a versenyképességre, az innovációra, a technológiafejlesztésre vagy a megélhetés biztonságát megteremtő fenntartható termelésre. A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL), az ágazati szereplők összefogásában az elmúlt évben is kiemelt szerepet vállalt, és olyan szakmai koordinációt folytatott, amely megerősítette a nehéz sorsú

termékpályát. Az ágazat versenyképes fejlődését továbbra is befolyásolja a hozzá igazodó támogatási rendszer. Ezt hivatott támogatni a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP), amelynek kiemelt célja a halgazdálkodási kkv-k fejlesztése, a hagyományos tógazdasági haltermelés versenyképességének növelése, valamint a biodiverzitás megőrzése vagy növelése mellett az akvakultúra fenntarthatóságának biztosítása alternatív energiaforrások használatával, illetve a környezetterhelés csökkentésével.

A hazai tógazdaságokban az elmúlt évben 22 541 tonna halat termeltek a gazdák. A tógazdasági haltermelés legnagyobb részét évek óta ugyanaz a három régió adja: Dél-Dunántúl, Észak-Alföld, és Dél-Alföld. 2018-ban Hajdú-Bihar megyében termelték a legtöbb halat, de jelentős mennyiséget halásztak le Jász-Nagykun-Szolnok, Somogy, Békés, Baranya és Csongrád megyében is. A legtöbb haltermelő gazdaság Baranya, Fejér és Somogy megyében található.

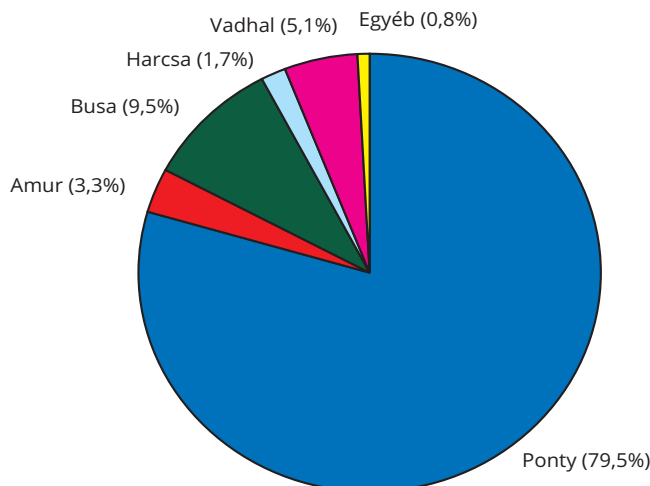
A hazai tógazdasági haltermelés meghatározó halfaja a ponty, amely a tógazdaságokban termelt étkezési halak 79,5 százalékát adja. Az étkezésponty-ter-

Az akvakultúra haltermelésének változása, 2008–2018

Forrás: NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet

Az étkezési hal-termelés faji megoszlása 2018-ban, az intenzív termelés nélkül

Forrás: NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet

melés az előző évhez képest 6,4 százalékkal csökkent. A hektáronkénti szaporulat összesen 595 kg, az 1 hektárra vetített pontyszaporulat 481 kg volt.

A növényevő halfajok közül az amur a lehalászott étkezési célú mennyiség 3,3 százalékát, a busa (fehér, pettyes és hibrid) 9,5 százalékát adta 2018-ban. A megtermelt étkezési méretű értékes ragadozó halak (csuka, harcsa, süllő) lehalászott mennyisége 2018-ban 328 tonna volt, ami az előző év adatahoz képest 15 százalékos bővülést jelent. Ennek oka, hogy erőteljes kereslet van az értékesebb ragadozó halakra is.

A hazai halgazdálkodás a mezőgazdasági vízgazdálkodáson belül a vízhasznosítás része, vízfelhasználását tekintve pedig a mezőgazdaság legjelentősebb ágazata, ugyanis nagymértékben meghaladja az öntözéses növénytermesztés vízmennyiségét. Az ágazat éves vízfelhasználása 200-300 millió m³ között változik. A tavaknak fontos szerepe van a belvizek és árvizek befogadásában, így a belvizes időszakban (október-április) visszatartott vízmennyiség kb. 200 millió m³, de megközelítőleg ekkora mennyiség párologhat is el a tavakból, aminek bizonyítottan kedvező hatása van a mezoklimára. A halászati ágazatban 270 millió m³ vízmennyiséget használtak fel 2018-ban, 2,7 százalékkal kevesebbet, mint egy évvel korábban. A tógazdasági haltermelés vízszintszabályozása elsődlegesen haltenyésztésre, halnevelésre van optimalizálva, de egyre több gazdánál jellemző a másodlagos hasznosítás, azaz a horgásztatás is. A tógazdaságokban 283 tonna halat értékesítettek horgásztatással, ami az előző évhez képest 7,6 százalékos emelkedést jelent.

Az Európai Bizottság tájékoztatása szerint az EU-ban fogyasztott halászati termékek közel 70 százaléka importáru, aminek túlnyomó része halgazdaságokból származik. Ezzel szemben a tagországokban fogyasztott halászati termékeknek csak 10 százaléka származik uniós halgazdaságból. Magyarországra is érvényes, hogy az lenne az optimális, ha minél több halat termelnének a gazdák, amiket minél inkább feldolgozott és vál-

százalékos mértékben (102 millió forinttal) emelkedett a 2017. évihez viszonyítva.

Hazánkban intenzív rendszerben 20 vállalkozás üzemel a különféle halfajok tartására. A zárt rendszerekben termelt hal mennyisége 2018-ban meghaladta a 4200 tonnát, ami az előző évhez képest 1,1 százalékkal emelkedés. Az értékesített étkezési hal mennyisége 3487 tonnát tett ki, ami 3,6 százalékkal haladta meg az előző évit. Az étkezési célra szánt hal mennyisége az elmúlt években folyamatosan emelkedik, az intenzív afrikai harcsa-termelés növekedésének köszönhetően. Az intenzív termelés 93,9 százalékát 2018-ban is az afrikai harcsa termelése adta, ez az arány szinte megegyezik az előző évvel. Ezen kívül termeltek még tokféléket, pisztrángféléket és egyéb halfajokat is a precíziós rendszerekben.

Kiemelt célja a kormánynak, hogy a hal értendünk alapvető része legyen, és minél több halhúst fogyasszunk. A hazai fogyasztási szokások azonban nagyon nehezen változnak, mert a vásárlók még mindig leginkább a húsvéti és karácsonyi időszakban vásárolják a halakat. A lakosság a 1,5-2 kilogrammos pontyot keresi, és a kereskedői igények is ezt az átlagsúlyt tartják megfelelőnek a gazdaságos feldolgozáshoz. A feldolgozott, konyha-

Magyarország ponty-külkereskedelme 2013-2018 között

Év	Pontyexport		Pontyimport	
	tonna	millió Ft	tonna	millió Ft
2013	1393,1	755,2	239,2	108,5
2014	1196,2	664,4	247,0	136,2
2015	3020,7	1572,8	175,0	87,4
2016	3536,2	1971,7	557,2	284,7
2017	3095,8	1912,7	252,1	148,1
2018	2573,7	1772,5	330,4	210,6

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

tozatos termékek formájában érhetnének el, így kevésbé lennének az importtermékekre, illetve a vadon élő halállományokra utalva.

A halászati és akvakultúra-termékek importértéke 35,8 milliárd forintot, exportértéke 8,2 milliárd forintot ért el 2018-ban, a külkereskedelmi forgalom passzívuma 27,6 milliárd forint volt, 4,4 milliárd forinttal több, mint 2017-ben. A halászati és akvakultúra-termékek külkereskedelmi forgalma 12 százalékkal bővült 2018-ban az 1 évvel korábbihoz képest, amit az import jelentős növekedése eredményezett. Az importérték 14 százalékkal (4,5 milliárd forinttal) bővült, míg az exportérték minimális 1,

kész halászati termékek iránt mutatkozik kereslet. Előzetes számítások szerint az egy főre jutó átlagos hazai halfogyasztás 2018-ban 6,7 kg volt, ami jelentősen elmarad az EU átlagától (23-25 kg/fő/év).

A tógazdálkodás összetett funkciót tölt be. Természeti erőforrást újít meg, és természetvédelmi, klimatikus és vízgazdálkodási szempontból is meghatározó. A halastó vize az élőlények számára nem egyszerűen vett környezetet, nem beszélve rekreációs jelentőségéről.

LUKÁCSIK MÓNIKA,
KISS GABRIELLA
NAIK AKI

Gyöngyszem a főváros határában

Budapesttől 35, Tatabányától 25 kilométerre fekszik a bicskei tógazdaság, amelynek tulajdonosai és üzemeltetői Ditrói József és fia, Ditrói Balázs. Igazi családi vállalkozás az övék. Az Édesvíz 2001 Kft. üzemelteti a bicskei (100-as út menti) és a tatabányai Galambász-horgásztavakat, kereskedik és bérbe ad, míg a családi vállalkozás haltermeléssel, halkereskedelemmel, horgásztatással, szakmai tanácsadással foglalkozik. Jó volt látni, hogy apa és fia együtt dolgozik, mégpedig kiváló összhangban.

Egy családi birodalom, szép látvány egy kívülállónak, ugyanakkor a története általában sokszínű, és gyakran bonyolult is. Regénybe illő életrajzok, emberi sorsok húzódnak meg a háttérben. Ditrói József is olyan ember, aki megjárta a „hadak” útját, de végül révbe ért. A beszélgetés előtt azonban meg kell néznünk Sziráki Bencével, a MA-HAL ügyvezető igazgatójával közösen a tógazdaságot. Az öt főből álló gazdaság rendezett, a tavak szépen illeszkednek a tájba, ami jelzi, hogy Bicske környékének jót tesz a víz jelenléte. Érződik a mikroklímán, hogy a tavakban nemcsak haltermelés folyik, nemcsak a horgászok szabadidejének kulturált eltöltését biztosítják, hanem a biodiverzitásra gyakorolt is kedvező hatása is látszik. A bicskei határt még a természet uralja, a megművelt szántóföldeken sem tapasztalni gyomirtó jelenlétét. Egy szó, mint száz, sok kellemes benyomás éri a látogatót ezen a rövid tógazdasági bemutatón.

Az 59 éves Ditrói József gyermekkorától kapcsolatban van a hallal. Minden nyári szünetet Fadd-Domboriban töltött, ahol leginkább horgászattal mulattak az időt. Nem csoda, hogy a természet iránti vonzalma már igen korán jelentkezett – de akkor még nem gondolta volna, hogy egész életpályáját a hal fogja meghatározni, elvégre Budapesten született és Pomázon nevelkedett. A Martos Flóra Gimnáziumban érettségizett, és állatorvosnak készült, aztán mégis a gödöllői agráregyetemre jelentkezett, ahol agrármérnöki diplomát szerzett. A váltásnak egyszerű oka volt: Ditrói Józsefnek anynyira megtetszettek az egyetem sportlétesítményei, hogy inkább a kollégiumi életet és az agrármérnöki diplomát választotta. Az egyetemen Horváth professzor halas előadásait is hallgatta, de nem ez volt a fő tantárgya. Annyit még elárult, hogy középiskolás korában elment a TEHAG-ba, ahol azt mondták, hogy oda csak kitűnő bizonyítvánnyal lehet jelentkezni, és orosz nyelvből is ki-

válnak kellett lenni, mert a Szovjetunióban kellett felvételizni. Ez nem volt túl vonzó a fiatal embernek, ezért sokáig nem foglalkozott a halas pályával.

Üzemszervező agrármérnökként az Agroteknél – az egyik nagy mezőgazdasági kereskedelmi vállalatnál – kapott ál-

vette a diplomás fiatal embert. Mórton, egy 45 hektáros tógazdaságban kezdődött halas pályafutása, itt 1-1,5 évet töltött. Nehéz, de szép időszak volt, mivel a valódi gazdálkodási körülményeket meg kellett teremteni. Két emberrel dolgozott. Csónakot vettek, csónakszállítót csináltak, és a haltermelés rejtelmeibe is belekóstolt. Itt kell megemlíteni Keve József nevét, aki a szövetségben dolgozott, és sokat segített a pályakezdő fiatalnak.

De Ditrói József többre vágyott. Újból állást keresett, és egy balatoni szálloda igazgatóhelyettesi posztját el is nyerte. Ám az élet megint közbeszólt: Orosz Ágoston, az akkori Tatai Állami Gazdaság ágazatvezetője elment a móri tógazdaságba, hogy ott termelt tenyészhalat ve-

FOTÓK: HAJTUN GYÖRGY

A 4-es tónál: Ditrói Balázs, Ditrói József és Sziráki Bence, a MA-HAL ügyvezető igazgatója

lást, ahol egy átmulatott éjszakán megismerkedett egy halászati felügyelővel, aki elhívta maga mellé dolgozni. Másnap kiderült, hogy a halászati felügyelő mellett igazából nincs munkahely, mégis utánajárt a lehetőségeknek, és a MA-HAL elődje, a HOSZ Vöröskő utcai székházában két állásajánlatot kapott Csoma János titkártól. Azért csak kettőt, mert Ditrói József kikötötte, hogy 30 kilométeres körzetnél távolabb nem megy, rokkant szüleit nem hagyja egyedül. Az egyik ajánlat Esztergomba szólt, a másik az Ercsi HTSZ-be, ahol Szilágyi István fel-

gyen. Egy baráti beszélgetésen kiderült, hogy a Tatai ÁG bicske-biai halászati ágazata ágazatvezetőt keres, ezért a bölcs Orosz Gusztai Ditrói Józseffel közösen megvette a móri tógazdaság halát. A tatai ajánlat csábítóbb volt, mint a balatoni, így 1987-ben Tatán folytatódott a halas pálya, és azóta töretlen a barátság Orosz Ágostonnal.

Tata akkoriban tőkeerős cég volt, jó fizetés, gépkocsihasználat járt a fiatal szakembernek, akit egy 258 hektáros tógazdaság vezetésével bíztak meg. A tógazdaság Bicske és Biatorbágy határában

helyezkedett el, és itt, ágazatvezetőként tanulta meg igazán a halas szakmát.

Tatán még éltek az uradalmi szokások, úgyhogy a fiatal szakembernek is a szőnyeg szélén kellett állnia, és rangsor szerinti sorrendben tehetett jelentést *Vető József* igazgatónak, aki annak ellenére harcolta ki pozícióját, hogy nem volt MSZMP-tag. Nagyon nagy respektje volt, az ebédlőben mellé ülni kitüntetésnek számított.

Vető József kiváló szakemberekkel vette körül magát. A halászati ágazatban Orosz Ágoston ágazatvezető, *Lukács Gyula* igazgatóhelyettes, *Horváth István* és *Vető Attila* halásmesterek a halas szakma minden csinját-bínját ismerték, és Ditrói József itt a halas adminisztrációt és a fegyelmet is megtanulhatta. Tatán nem az volt a feladata, mint Mórón, hogy a halászat feltételeit megteremtse, itt már halat kellett termelnie, mivel minden feltétel adott volt. Élvezte a munkát, nagy volt az odafigyelés, és az állami cégnek nagy volt a reputációja. Az első prémiumából gépkocsit tudott vásárolni.

Hat évig tartott ez a kánaán, amikor privatizálták a céget. A dolgozók is részt vehettek volna a privatizációban, és volt rá esély, hogy a bicske-biatorbágy halastavakat megvegyék, de jött egy „erős ember”, így ez a gazdaság átkerült a TEHAG-ba. Ott viszont már korántsem voltak olyan jók a feltételek, mint Tatán. Hiánygazdálkodás, mindennapi problémák, végtelen hosszú kínlódas, szenvedés a pénzért, a jó minőségű halért, a picakért, ez jellemezte az üzemegység-vezető munkáját.

A '90-es évek közepén jelentek meg a nagy üzletláncok, a Cora, a Tesco, az Auchan, ahol a cég napi beszállítással volt jelen. Bicske és Biatorbágy halastavaiból látták el a budai részt. Mindezek mellett voltak szép eredmények a TEHAG-nál, hiszen a 40 hektárról 800 hektárra nőtt a tógazdasági vízfelület, és építettek egy halfeldolgozót 340 millió forintból, és vettek egy afrikaiharcsa-telepet, mivel látták, hogy az a jövő útja. Ditrói József itt is haladt a maga útján: ágazatvezető, termelésirányító, majd a TEHAG utolsó igazgatója lett. A céget azonban 2005-ben privatizálták. Megjelentek a szakmai és a pénzügyi befektetők, mivel a vezetők – ők talán a mohóságuk miatt, a dolgozók inkább a hozzá nem értésük végett – nem túl sikeresen vettek részt a privatizációban. Végül pénzügyi befektetők kezébe került a vagyron. Az egyik kör meg akarta őrizni a tevékenységeket, a másik tulajdonosi kör piacra akarta dobni az értékesnek tűnő részeket – ugyanakkor a halterme-

léshez senki nem értett. Ditrói József ebbe szó szerint belebetegedett, és 2007-ben ott kellett hagynia a céget.

A családi gazdálkodás kétéves lábadozás után alakult ki. Ditrói Józsefnek volt annyi tartaléka, hogy akár egy terepjárót

a TEHAG-ban összegyűjtött, de a privatizáció során elveszett anyaaállományra. Ditrói József néhány anyahalat ma is tart, amelyek a tavakban, megfelelő körülmények között leívnak időnként. A korosztályokat vegyesen tartják, mivel kicsi a tófe-

Szürke marhával tartják karban a tavak környékét

is vásároljon, ami régi vágya volt, mégis inkább egy kis halszállító teherautó lett belőle. Ismét belekerült a vállalkozás mókuskerekébe, mert azután telelő kellett, ahol halat tud tárolni. Bicskén eladó volt a két tó, így megvette a bicskei tavakat, ami a területtel együtt 20 hektár. Így kezdődött a családi vállalkozás 2010-ben. A jövőre tízéves cég ma már 70 hektár halastavon gazdálkodik. Azért is vannak szerencsés helyzetben, mert Ditrói József jól ismeri a területet, és jól tudta, hogyan kell megvalósítani a fejlesztéseket. Először a tavakat tették rendbe, hogy a termelési alapokat megerősítsék. Planktonnövelő halak termelésével kezdtek, először pontyot és amurt termeltek, aztán jelent meg a palettán a csuka, a süllő és a harcsa. A haltermelés mellett a horgásztatás is mindig jelen volt Bicskén, mert ez is pénz hozott a konyhára. Ezzel kapcsolatban *Vető József* idézte az ügyvezető, egykori tatai igazgatóját: „Minden reggel pénzre kell ébredni”, vagyis a profittermelésre kell koncentrálni. A haltermeléssel a horgásztó igényét is ki tudják elégíteni, ráadásul saját forrásból. A cégnek két horgásztava van, Bicskén és Tatabányán. A két tó jó szolgálatot tesz a likviditásuk fenntartásában.

A családi gazdaságnak nincsenek értékesítési gondjai. A horgásztavak ellátása és állandó a piaci vevőik kedvelik és keresik a bicskei halat. Ditrói József a hajdúböszörményi tükrös pontyot kedveli. A mai napig nehéz szívvel emlékszik vissza

lület. A takarmányozásban a kukorica játssza a főszerepet, abból áll a takarmány 70 százaléka, mellette szerves anyagot és meszet juttatnak a tavakba. A munkaerő hiánya ezt a vidéket is sújtja, nehéz megbízható, elhivatott embert találni. A vízellátással akadnak gondjaik, mert a Szent László-patak egyébként bő hozama időnként elapad. A nagy tavuknál az a szerencsés helyzet, hogy egy szennyvíztisztító alatt fekszik, így kritikus helyzetben tisztított vízzel tudják pótolni a hiányzó mennyiséget. De ezt a vizet nem engedik közvetlenül a termelő tóba, előbb saját tisztítást hajtanak végre egy 30 hektáros nádason keresztül. A madarak és más háléví állatok nagy károkat okoznak, de egyedül a kormoránt tudják gyéríteni.

Ditrói József büszkén mondja, hogy Balázs fia kicsi kora óta érdeklődik a halas szakma iránt. *Ditrói Balázs*, édesapja nyomdokain haladva, elvégezte a Szent István Egyetemet, ő is agrármérnöki diplomát szerzett. A cégvezető elárulta, hogy a családi vállalkozást tulajdonképpen a fiának építi, és úgy szeretné átadni neki, hogy erős vállalkozást viessen tovább, és hogy saját erejéből tudjon boldogulni az életben. Erre pedig minden esély adott, hiszen a kis cég több lábón áll: halat termelnek és eladnak, horgásztatnak, és egyéb bérbeadási tevékenységet folytatnak. Ditrói József bízik benne, hogy a fiának egyszerűbb élete lesz, mint neki.

H. GY.

A MAGYAR AKVAKULTÚRA ÉS HALÁSZATI SZAKMAKÖZI SZERVEZET (MA-HAL) ÉS
A RÁCKEVEI DUNAÁGI HORGÁSZ SZÖVETSÉG (RDHSZ) BEMUTATJA:

MA-HAL

45. ORSZÁGOS HALFŐZŐ VERSENY

IDŐPONT: 2019. AUGUSZTUS 31. (SZOMBAT) 10:00-17:00

HELYSZÍN: RÁCKEVE, VADKACSA SZABADSTRAND

A RENDEZVÉNY FŐVÉDNÖKE: DR. NAGY ISTVÁN AGRÁRMINISZTER

A verseny fő célja a halételek népszerűsítése, ennek érdekében a látogatók megkóstolhatják a versenyzők által készített remekműveket.

PROGRAM:

8:00-9:00	VERSENYZŐK REGISZTRÁCIÓJA
9:00-13:30	FŐZÉS
10:00	MEGNYITÓ
10:00-16:00	„KAPJ RÁ” HALAS JÁTSZÓHÁZ GYERMEKEK RÉSZÉRE
10:30-12:00	RDHSZ GYERMEK HORGÁSZVERSENY
10:30-16:00	INGYENES VÍZITAXI A VADKACSA SZABADSTRAND ÉS A PIACTÉR KÖZÖTT
11:30-13:30	ÉTELEK ZSÚRIZÉSE
12:15	GYERMEK HORGÁSZVERSENY EREDMÉNYHIRDETÉSE
12:30	HALKOLBÁSZ LOVAGREND BEMUTATÓJA: LÁTVÁNYTÖLTÉS ÉS HALKOLBÁSZ KÓSTOLÁS
14:20	FŐZŐVERSENY EREDMÉNYHIRDETÉS
17:00	ZÁRÁS

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK ÉS VERSENYREGISZTRÁCIÓ: WWW.MAGYARHAL.HU
KERESS MINKET FACEBOOKON: WWW.FACEBOOK.HU/MAGYARHAL

A BELÉPÉS DÍJTALAN!

NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA

A RENDEZVÉNY A MOHOSZ TÁMOGATÁSÁVAL VALÓSUL MEG.